

ASIA

Pirkanmaan kärjäoikeuden 4.10.2017 antama tuomio nro 17/139316, dnro R 17/3451

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 § :n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyn tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon. Tarkastuksessa havaittiin, että vastaajalle ei ollut määrätty suoritettavaksi rikosuhrimaksusta annetun lain mukaista rikosuhrimaksua.

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimien määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomitessaan.

SELVITYS

Asiassa puheenjohtajana toimineen kärjätuomarin 11.7.2018 päivätyn selvityksen mukaan rikosuhrimaksua ei ole määrätty sen vuoksi, että mikäli syyte olisi koskenut vain rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantulon jälkeistä ajanjaksoa 1.12.2016-12.1.2017, vastaaja olisi tuomittu vain lievistä pahoinpitelystä.

Kärjätuomari on esittänyt selvityksessään, ettei lievän pahoinpitelyn yhteydessä voida määrätä rikosuhrimaksua suoritettavaksi, koska lievistä pahoinpitelystä voidaan tuomita ainoastaan sakkoa. Kärjäoikeus on siksi jättänyt tietoisesti rikosuhrimaksun tuomitsematta, eikä syyttäjäkään ollut vaatinut rikosuhrimaksun tuomitsemista haastehakemuksessa.

RATKAISU

Arviointi

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan rikosuhrimaksun on velvollinen suorittamaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta. Laki on tullut voimaan 1.12.2016, ja sen säännöksiä sovelletaan voimaantulon jälkeen tehtyihin rikoksiin. Tapauksessa vastaajan oli katsottu syyllistyneen pahoinpitelyyn 1.1.2013-12.1.2017, jolloin rikos oli tehty osin ennen edellä mainitun lain voimaantuloa ja osin lain voimaantulon jälkeen.

Korkeimman oikeuden ratkaisun KKO 2007:38 mukaan, kun kysymys on sellaisesta jatkuvasta toiminnasta, joka on luettu tekijän syyksi yhtenä rikoksena, rikokseen on yleensä sovellettu toiminnan päättyessä voimassa ollutta lakia. Korkeimman oikeuden mukaan estettä ei ole kuitenkaan siihen, että yhteen rikokseen sovelletaan siihen kuuluvien yksittäisten tekojen tekoajoista riippuen myös useampaa kuin yhtä lakia (näin myös esim. ratkaisussa KKO 2006:37).

Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO 2007:38 katsonut, että rikoslain taannehtivan soveltamisen kieltä estää uuden (ankaramman) lain soveltamisen ainakin niiden rikokseen kuuluvien osatekojen osalta, jotka on tehty ennen lainmuutosta. Toisaalta ei ole perusteltua soveltaa vanhaa lakia enää niiden tekojen osalta, jotka on tehty vasta lain muututtua. Korkeimman oikeuden kannanoton mukaan on lähdettävä siitä, että tällöin rikokseen sovelletaan kunkin siihen kuuluvan osateon osalta sen tekemisen aikaan voimassa ollutta lakia.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Rikosuhrimaksu on nyt kyseessä olevassa tapauksessa voitu jättää määräämättä, koska rikosuhrimaksusta annetun lain voimaan tulon jälkeiseltä ajalta pahoinpitelyyn sisältynyt osateko olisi yksiselitteisesti voinut täyttää vain lievän pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Koska lievästä pahoinpitelystä säädetty enimmäisrangaistus on rikoslain 21 luvun 7 §:n mukaan vain sakkoa, ei rikosuhrimaksusta annettu laki olisi voinut lain 2 §:n nojalla tulla yksistään kyseisen osateon osalta sovellettavaksi.

Saadun selvityksen perusteella tuomiota ei voi pitää virheellisenä, eikä asia näin ollen anna aiheutta toimenpiteisiini.

Pyydän saattamaan ratkaisuni käräjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen